

Betænkning afgivet af Retsudvalget den 0. april 2005

3. udkast

(Ændringsforslag og betækningsbidrag fra RV)

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om oprettelse af et centralt dna-profilregister og retsplejeloven

(Udvidelse af dna-profil-registres persondel, indikationskrav ved legemsundersøgelse m.v.)
[af justitsministeren (Lene Espersen)]

1. Ændringsforslag

Der er stillet 4 ændringsforslag til lovforslaget. Dansk Folkeparti har stillet nr. 3 og 4, og Det Radikale Venstre har stillet ændringsforslag nr. 1 og 2.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 23. februar 2005 og var til 1. behandling den 3. marts 2005. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Retsudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 3 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og justitsministeren sendte den 19. august 2004 dette udkast til udvalget, jf. alm. del - bilag 1056, 2003-04. Den 23. februar 2005 sendte justitsministeren de indkomne høringssvar samt et notat herom til udvalget.

Lovforslaget er genfremsættelse af L 24, 2004-05, 1. samling, som bortfaldt ved folketingsvalget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 4 spørgsmål til justitsministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

Et af Retsudvalgets spørgsmål på L 24 (2004-05, 1. samling) til justitsministeren og dennes svar herpå er optrykt som bilag til betænkningen.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et mindretal i udvalget (RV) tilslutter sig lovforslagets formål om at udvide personkredsen, men er imod de udvidede sletningsregler.

Det er i sig selv problematisk, at personer, der er uskyldige, overhovedet opføres i dna-registeret. Især ophævelsen af 10-års sletningsreglen for sigtede, men ikke dømte personer, der betyder, at de

først slettes, når de fylder 80 år. En ændring af sletningsfristen, hvorved en person, der ikke findes skyldig i et strafbart forhold, skal stå anført i registeret i en så lang periode, bør kun ske, hvis væsentlige samfundsmæssige hensyn tilsiger dette. At det er tilfældet er ikke godtgjort i lovforslaget.

Hvis Justitsministeren ønsker ens sletningsregler hvad angår Fingeraftryksregistret og dna-registeret, må ministeren tage initiativ til en opstramning af de administrativt fastsatte regler om sletning i Fingeraftryksregisteret, så de bliver enslydende med de nugældende regler for dna-registeret.

Et mindretal i udvalget (SF) henviser til, at formålet med lovforslaget er at udvide mulighederne for at anvende dna-profil-registeret som led i efterforskningen af kriminalitet, og at lovforslaget skal ses i sammenhæng med at Det Centrale Dna-profil-register siden det blev oprettet i 2000 har vist sig at være et meget effektivt redskab for politiet i forbindelse med efterforskning og opklaring af kriminalitet.

SF bemærker på denne baggrund og med henvisning til, at selv om dna er en uhyre effektiv metode, er den ikke ufejlbarlig, hvilket også har vist sig i praksis, at det er af helt afgørende betydning, at det sikres, at biologiske spor ikke forbyttes eller forurenes. Mindretallet henviser i den forbindelse til justitsministerens besvarelse af spørgsmål 9 under udvalgsbehandlingen af L 24, 2004-05, 1.samling (optryk som bilag til betænkningen). Mindretallet fremhæver, at det af svaret fremgår, at der i relation til den politimæssige behandling af biologiske spor iagttages særlige procedurer, og at procedurerne evalueres og justeres løbende i lyset af erfaringer, herunder udenlandske erfaringer, der gøres på området.

SF bemærker for det andet, at justitsministeren på udvalgsspørgsmål 11 under udvalgsbehandlingen af L 24, 2004-05, 1. samling, på et spørgsmål om det med tilstrækkelig tydelighed fremgår af dna-profil-registerloven og det fremsatte lovforslag, at dna-profiler ikke fuldt ud skal erstatte den traditionelle efterforskning har svaret følgende:

»Justitsministeriet skal hertil bemærke, at dna-profil-registerloven fastsætter rammerne for et af politiets interne arbejdsregistre. Dna-profil-registeret – og loven herom – vedrører således ikke de almindelige retsgrundsætninger ved domstolens bevisvurdering i straffesager, herunder principperne om beviskravet og den frie bevisbedømmelse. I forbindelse med bevisførelsen i en konkret straffesag vil eventuelle biologiske spor og dna-profiler indgå som væsentlige bevismidler, men også andre bevismidler, f.eks. vidneforklaringer, fingeraftryk, andre kriminaltekniske spor, fotografier, dokumenter m.v., vil fortsat være af betydning. Uanset hvilke former for bevismidler, der er fremlagt i en straffesag, forudsætter domfældelse altid, at anklagemyndigheden har løftet bevisbyrden for, at der ikke er nogen rimelig tvivl om den tiltaltes skyld.«

Tjóðveldisflokkurin, Inuit Ataqatigiit, Siumut og Fólkaflokkurin var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.[Der gøres opmærksom på, at et flertal eller et mindretal i udvalget ikke altid vil afspejle et flertal/mindretal ved afstemning i Folketingssalen.]

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Til § 1

Af et mindretal (RV):

1) Nr. 4 affattes således:

4) I § 3, stk. 1, nr. 3), ændres »70 år« til: »80 år«.

[Videreførelse af de nuværende sletningsregler i Dna-profilregisteret for så vidt angår personer, der ikke er fundet skyldige i den sigtelse, som har dannet grundlaget for registreringen]

2) Nr. 5 udgår.

[Konsekvensændring af ændringsforslag nr. 1]

Af et mindretal (DF):

3) Efter nr. 5 indsættes som nyt nummer:

»01. Efter § 3 indsættes som ny paragraf:

»§ 3b. Uanset § 2, stk. 1, og stk. 2, nr. 1 og § 3, stk. 1, optages i registeret dna-profiler af personer, som anmoder herom.«

[Mulighed for at lade sig frivillig registrere i dna-profil-registeret]

Til § 2

4) Efter nr. 4 indsættes som nyt nummer:

»01. § 821 b, stk. 1, 2. pkt., ophæves.«

[Personer under 15 år kan registreres i dna-profil-registeret]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1 og 2

Efter ændringsforslaget videreføres de nuværende sletningsregler i Dna-profilregisteret for så vidt angår personer, der ikke er fundet skyldige i den sigtelse, som har dannet grundlaget for registreringen.

Efter § 3, stk. 1, nr. 2, i den gældende lov om Dna-profilregisteret skal personer, der ikke er fundet skyldige i den sigtelse, der har dannet grundlag for registrering, slettes af registeret, når der er forløbet 10 år fra frifindelse, afgørelse om påtaleopgivelse eller tiltalefrafald uden vilkår.

I lovforslaget foreslås i lyset af de hidtidige erfaringer med registeret ud fra et hensyn til ikke at svække registerets anvendelsesmuligheder og ud fra et parallelitetssynspunktet, at den tidsmæssige udstrækning af registrering i Dna-profilregisterets persondel bringes på linje med reglerne for Fingeraftryksregisteret. I Fingeraftryksregisteret skal oplysninger om en person, der er fyldt 80 år, slettes af registeret, medmindre det efter en konkret vurdering undtagelsesvist skønnes nødvendigt at opretholde registreringen.

RV finder, at det er problematisk, at personer, som er uskyldige, overhovedet opføres i Dna-registeret. Problemet forstærkes af lovforslaget, hvorefter 10-årssletningsreglen for sigtede, men ikke dømte personer, ophæves, således at disse på linje med dømte personer, først slettes, når den

pågældende fylder 80 år. En ændring af sletningsfristen, hvorved en person, der ikke findes skyldig i et strafbart forhold, skal stå anført i registeret i en så lang periode, bør kun ske, hvis væsentlige samfundsmæssige hensyn tilsiger dette. At det er tilfældet er efter RV's opfattelse ikke godtgjort i lovforslaget. Det foreslås derfor, at lovforslagets ændres, så de nuværende sletningsregler i Dna-profilregisteret fsva. personer, der ikke er fundet skyldige i den sigtelse, som har dannet grundlaget for registreringen, videreføres. RV henviser i øvrigt til, at sletning, (jf. den gældende § 3, stk. 3, som med ændringsforslaget fastholdes) kan undlades, hvis det efter en konkret vurdering undtagelsesvis findes nødvendigt at opretholde registreringen.

RV kan for så vidt som udgangspunkt tilslutte sig lovforslagets formål med hensyn til at parallelisere Dna-registeret og Fingeraftryksregisteret, men finder af de anførte principielle grunde ikke, at sletningsregler skal slækkes som foreslået i lovforslaget. Hvis parallelitetssynspunktet skal gennemføres også fsva. angår sletningsreglerne, finder RV, at justitsministeren i stedet må tage initiativ til en opstramning af de administrativt fastsatte regler om sletning i Fingeraftryksregisteret.

Til nr. 3

Ændringsforslaget indebærer, at der bliver mulighed for frivilligt at lade sig registrere i dna-profilregisteret.

Der kan være flere grunde til, at nogle borgere gerne vil lade sig frivilligt registrere i dna-profilregisteret. En grund kan være, at borgeren hurtigt kan renses for enhver mistanke og derfor slet ikke vil blive kontaktet af politiet. En anden grund kan være, at man dermed har sikret sit dna i tilfælde af, at der skulle tilståde én en ulykke. F.eks. hvis man kommer ud for en ulykke eller bliver udsat for en forbrydelse, og man først lang tid efter findes af politiet, kan det være svært at identificere liget. Hvis ikke politiet har en viden om, hvem det kan være, og dermed mulighed for at trække dna fra familien, kan det være en nærmest umulig opgave at identificere vedkommende. Er man derimod registreret i dna-registeret, har man sikret sit dna og vil derfor altid kunne identificeres.

Til nr. 4

Ændringsforslaget indebærer, at personer under 15 år på lige fod og under samme betingelser som personer over 15 år kan registreres i dna-profilregisteret.

Personer under den kriminelle lavalder kan ikke straffes, men forslagsstillerne finder, at registreringen af unge under 15 år, der begår alvorlige forbrydelser, er rimelig og fornuftig og kan være med til at fremme formålet med lovforslaget: en udvidelse af mulighederne for at anvende dna-profilregisteret som led i efterforskningen af kriminalitet. Der er risiko for, at personer under 15 år, som begår alvorlig kriminalitet, også senere i livet begår en forbrydelse af tilsvarende grov karakter.

Efter retsplejelovens § 821 b, stk. 1, kan der som udgangspunkt foretages legemsindgreb, herunder optagelse af fingeraftryk, mod mistænkte personer under den kriminelle lavalder efter tilsvarende regler som for mistænkte eller sigtede personer over 15 år. Dette gælder dog ikke med hensyn til optagelse af fingeraftryk og personfotografi med henblik på senere identifikation, jf. § 792 b, stk. 1. Politiet må endvidere ikke opbevare personfotografi, fingeraftryk eller andet materiale og andre oplysninger, der er tilvejebragt ved legemsindgreb, og som vedrører mistænkte personer under 15 år, med henblik på senere identifikation. Personer under 15 år kan således ikke efter gældende regler registreres i Fingeraftrykregistret eller i dna-profilregisteret.

Med ændringsforslaget foreslås, at retsplejelovens § 821 b, stk. 1, 2. pkt. ophæves. Personer under 15 år kan dermed bl.a. registreres i Fingeraftrykregistret eller dna-profilregisteret.

Birthe Rønn Hornbech (V) Michael Aastrup Jensen (V) Karsten Nonbo (V) Søren Pind (V)
Peter Skaarup (DF) fmd. Kim Christiansen (DF) Hans Kristian Skibby (DF) Tom Behnke (KF)
Charlotte Dyremose (KF) Frode Sørensen (S) Lissa Mathiasen (S) Morten Bødskov (S)
Per Kaalund (S) Elisabeth Arnold (RV) Simon Emil Ammitzbøll (RV) Anne Baastrup (SF) nfm.
Line Barfod (EL)

Tjóðveldisflokkurinn, Inuit Ataqatigiit, Siumut og Fólkaflokkurinn höfðu ekki meðlimmer í udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	52	Enhedslisten (EL)	6
Socialdemokratiet (S)	47	Tjóðveldisflokkurinn (TF)	1
Dansk Folkeparti (DF)	24	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	18	Siumut (SIU)	1
Det Radikale Venstre (RV)	17	Fólkaflokkurinn (FF)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	11		

Oversigt over bilag vedrørende L 14

Bilagsnr.	Titel
1	Høringssvar og høringsnotat, fra justitsministeren
2	Omdeling af bilag, svar m.v. fra udvalgsbehandlingen af L 24, 2004-05, 1. samling
3	Udkast til tidsplan
4	Endelig tidsplan
5	1. udkast til betænkning
6	2. udkast til betænkning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 14

Spm.nr.	Titel
1	Spm. om en uddybende kommentar til høringssvaret fra Datatilsynet, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
2	Spm. om kriminalitet begået af unge under den kriminelle lavalder, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
3	Spm. om sandsynligheden for at kriminelle begår ny kriminalitet, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
4	Spm. om rapport om regler for opbevaring m.v. af biologisk materiale, til justitsministeren, og ministerens svar herpå

Et af udvalgets spørgsmål til justitsministeren og dennes svar herpå

Spørgsmålet og justitsministerens svar herpå er optrykt efter ønske fra SF og <>.

Spørgsmål:

Ministeren bedes redegøre for sikkerhedsprocedurerne mod forbytning og forurening af Dna samt hvilke sikkerhedsforanstaltninger, der i øvrigt gælder i forbindelse med Dna-profilregisteret.

Svar:

Til brug for besvarelsen af spørgsmålet har Justitsministeriet indhentet udtalelser fra Rigspoliti-
chefen og Retsgenetisk Afdeling ved Københavns Universitet.

Rigspoliti-
chefen har i den anledning oplyst følgende:

»For så vidt angår sikring af kriminaltekniske spor er det – uanset sporets karakter – generelt af
afgørende betydning, at der ikke sker forbytning eller forurening.

Detaljerede generelle retningslinier for bl.a. sikring af kriminaltekniske spor findes i en intern tje-
nesteforskrift (Rigspoliti-
chefens kundgørelse B nr. 19 om kriminalteknisk afdeling, som ikke er
offentlig tilgængelig).

Det kan oplyses, at der i relation til den politimæssige behandling af biologiske spor iagttages sær-
lige procedurer vedrørende bl.a. anvendelse af engangshandsker og maske samt mærkning, emballe-
ring, opbevaring og forsendelse af spor. Procedurerne evalueres og justeres løbende i lyset af de
erfaringer, herunder udenlandske erfaringer, der gøres på området.

Der henvises i øvrigt til Københavns Universitet for så vidt angår de sikkerhedsprocedurer, der
iagttages i forbindelse med universitetets retsgenetiske undersøgelser.

Det kan om de fysiske sikkerhedsforanstaltninger i forbindelse med det centrale Dna-profilregister
oplyses, at den manuelle del af registret beror i et aflåst sikringskab i et kontor med kodelås. I
samme kontor findes edb-udstyr, der anvendes til den edb-baserede del af registret. Kontoret er be-
liggende i en politibygning, der i øvrigt er sikkerhedsmæssigt sikret. Der er endvidere etableret sær-
lige sikkerhedsprocedurer i forbindelse med anvendelsen af registret i relation til adgang, indlæg-
gelse af oplysninger, søgning m.v.«

Retsgenetisk Afdeling, der foretager alle dna-analyser i straffesager, har oplyst følgende om afde-
lingens sikkerhedsprocedurer mv.;

»Retsgenetisk Afdelings kvalitetssystem:

Alt arbejde og al rapportering, der foretages på Retsgenetisk Afdeling i forbindelse med under-
søgelser i straffesager, er omfattet af Retsgenetisk Afdelings kvalitetssystem. Dette kvalitetssystem
er akkrediteret af Dansk Akkreditering efter den internationale laboratoriestandard ISO 17025. Der
findes skriftlige procedurer for alt arbejde. Der findes ligeledes en skriftlig procedure for håndtering
af afvigelser (hændelige uheld, uventede hændelser og menneskelige fejl). Alle afvigelser rappor-
teres skriftligt, og der korrigeres for dem og informeres om dem. Der udføres tillige forebyggende
handlinger med henblik på at undgå gentagelse af afvigelse.

Forurening af prøver med DNA og prøveforbytninger i laboratoriet:

Ved Retsgenetisk Afdelings Dna-analyser kan der opnås Dna-profiler fra prøver, der indeholder
selv meget små mængder DNA. Forurening af prøver med DNA fra personer eller fra andre prøver

er kendt i alle laboratorier, der arbejder med Dna-analyser af biologiske spor med meget små mængder DNA. Ved analyse af prøver med meget små mængder DNA vil en eventuel forurening have større risiko for at påvirke analyseresultatet (Dna-profilen) end ved analyse af prøver med store mængder DNA. Forureninger med DNA kan opstå ved hændelige uheld, uforudsete hændelser eller menneskelige fejl.

Ved Retsgenetisk Afdelings undersøgelser af prøver i straffesager foretages talrige forskellige laboratorieprocedurer. Ved arbejde med store mængder prøver ses i sjældne tilfælde forbytning af delprøver. Sådanne forbytninger opstår sædvanligvis som følge af menneskelige fejl.

Sikkerhedsprocedurer mod prøveforbytning og forurening med DNA:

Retsgenetisk Afdeling har sikkerhedsprocedurer, der har som hensigt at minimere risikoen for prøveforbytning og prøveforurening. Retsgenetisk Afdeling har yderligere sikkerhedsprocedurer, som sikrer, at eventuelle forbytninger eller forureninger, der måtte være sket, bliver opdaget.

Retsgenetisk Afdelings sikkerhedsprocedurer omfatter indretning og anvendelse af lokaler, adgang til lokaler samt rengøring af lokaler, inventar og udstyr. Procedurerne omfatter ligeledes krav til udstyr og utensilier og til personalets brug af værnemidler mod forurening.

Analyse af referenceprøver fra personer foretages i lokaler, der er fysisk adskilte fra lokaler, der anvendes til analyse af prøver fra biologiske spor.

Der foretages uafhængige dobbeltbestemmelser af alle prøver. For prøver fra meget små biologiske spor kan der ikke altid foretages analyse af to delprøver af sporet, men kun dobbeltbestemmelse efter opformering af DNA fra sporet. Alle analyseresultater kontrolleres af to personer, og alle overførsler af prøver fra ét rør til et andet kontrolleres ligeledes af to personer.

Når uafhængige analyser af to delprøver af den samme prøve giver samme resultat, anses det for sikkert, at prøven ikke er forurenede, eller der er sket forbytning.

Retsgenetisk Afdeling har en »personaledatabase« med Dna-profiler for alle medarbejdere på Retsgenetisk Afdeling, rengørings- og servicepersonale, hovedparten af de relevante medarbejdere ved de retsmedicinske institutters retspatologiske afdelinger i København, Århus og Odense samt enkelte medarbejdere ved Politiets Kriminaltekniske Afdeling. Denne personaledatabase har tidligere været anvendt ved manuel søgning med henblik på at kunne afsløre eventuelle forureninger af spor med DNA fra personale. Tidligere undersøgte kun spor, hvor der var mistanke om mulig forurening.

Retsgenetisk Afdeling indførte i december 2003 en ekstra sikkerhedskontrol af Dna-profiler for alle biologiske spor. Retsgenetisk Afdeling anvender FBI's edb-system, CODIS, til søgning efter sammenfaldende Dna-profiler. Hele personaledatabasen er lagt ind i CODIS, og Dna-profiler for alle delprøver fra alle spor importeres til CODIS, efterhånden som analyserne er færdige.

Alle sporprofilerne søges op mod personaledatabasen for at afsløre forurening med DNA fra personale.

Det undersøges tillige, om sporprøver med stor mængde DNA kan have forurenede andre sporprøver, der har været undersøgt i samme tidsrum i et eller flere laboratorier.

Alle sporprøver, der var for små til udtagelse af to delfraktioner fra starten af analyserne, søges mod alle andre sporprøver, der har været undersøgt i samme tidsrum. Ved denne søgning afsløres, om disse prøver kan være blevet forurenede med DNA fra andre prøver eller forbyttet med andre prøver.

Retsgenetisk Afdelings sikkerhedsforanstaltninger ved Dna-profilsammenfald (hit) i Rigspolitiets Dna-profilregister:

Retsgenetisk Afdeling har en skriftlig procedure for »hit-check«, som udføres for at kontrollere, om alle oplysninger, deriblandt Dna-profiler, i de erklæringer, der ligger til grund for hittet, er korrekte. Det kontrolleres tillige, om prøver involveret i hittet blev analyseret i de samme batcher og på samme tidspunkter på noget sted gennem laboratorieprocedurerne. Sidstnævnte kontrol foretages bl.a. for at afdække, om der eventuelt er sket en forurening af prøver involveret i hittet. I forbindelse med person/spor-hits undersøges det, om sporprøver med samme Dna-profil som personen, også fra andre sager, kan have forårsaget forurening af eller være blevet forbyttet med det spor, der var med i hittet. Et hit bekræftes først over for Rigspolitiets Dna-sektion, når alle kontroller er udført, og alle resultater er fundet i orden. Der udfærdiges en erklæring vedrørende Dna-profilsammenfald (hit). Erklæringen udfærdiges af to særligt bemyndigede, akademiske medarbejdere.«

Det kan til orientering oplyses, at et »batch« betyder en gruppe af undersøgelser.